

Posúdenie správy predloženej zmluvným štátom podľa článkov 16 a 17 Paktu

Záverečné odporúčania Výboru pre hospodárske, sociálne a kultúrne práva

Slovenská republika

1. Výbor prerokoval Východiskovú správu Slovenskej republiky o implementácii Paktu (E/1990/5/Add.49) na jeho 30., 31. a 32. stretnutí, ktoré sa konalo dňa 12. a 13. novembra 2002 (pozri E/C.12/2002/SR.30-32) a prijal na jeho 56. zasadnutí, ktoré sa konalo dňa 29. novembra 2002 nasledujúce záverečné odporúčania.

A. Úvod

2. Výbor víta predloženie Východiskovej správy zmluvnou stranou, ktorá bola pripravená v súlade s usmerneniami Výboru.

3. Výbor s uznaním registruje podrobné písomné a ústne odpovede zmluvnej strany, ako aj otvorený a konštruktívny dialóg s delegáciou, ktorú tvorili vládni úradníci a odborníci. Výbor tiež víta ochotu delegácie pri poskytovaní ďalších písomných informácií, ktoré nemohli byť ozrejmene počas rozhovorov a na ktoré neboli poskytnuté odpovede.

B. Pozitívne aspekty

4. Výbor víta ustanovenie čl. 7 odseku 5 novely Ústavy SR, v zmysle ktorého má Pakt prednosť pred vnútroštátnym právom a je možné sa naň odvolávať v konaní pred súdmi.

5. Výbor vyslovuje pochvalu zmluvnej strane, že zriadila v roku 2001 inštitút ombudsmana a že zvolila prvého slovenského ombudsmana v marci 2002.

6. Výbor s uznaním poznamenáva, že Slovensko sa stáva donorskou krajinou pre rozvojovú pomoc.

7. Výbor víta zriadenie Koordinačného výboru pre problematiku žien v roku 1996 a Odboru rovnosti príležitostí v roku 1999.

C. Faktory a prekážky brániace implementácii Paktu

8. Výbor registruje, že zmluvná strana narazila pri implementácii hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv obsiahnutých v Pakte na problémy, ktoré vyplynuli z procesu transformácie na trhovo orientovanú ekonomiku.

D. Hlavné oblasti znepokojenia

9. Výbor je hlboko znepokojený diskrimináciou Rómov v oblasti zamestnania, bývania, zdravotnej starostlivosti a vzdelávania. Aj keď zmluvná strana pripúšťa tento fakt, legislatívne ani administratívne opatrenia prijaté zmluvnou stranou na zlepšenie sociálno-ekonomických podmienok života Rómov stále neriešia daný problém. Výbor tiež znepokojuje absencia podrobného antidiskriminačného zákona v legislatíve zmluvnej strany.

10. Aj keď Výbor oceňuje snahy zmluvnej strany zabezpečiť rovnaké práva pre mužov a ženy, obáva sa nerovnomerného zastúpenia žien v rozhodovacích orgánoch a pretrvávajúcich patriarchálnych postojov v slovenskej spoločnosti.

11. Výbor je znepokojený vysokou mierou nezamestnanosti a obzvlášť veľkými rozdielmi v oblasti zamestnanosti medzi rôznymi regiónmi, ako aj medzi mestskými a vidieckymi oblasťami. Výbor tiež znepokojuje skutočnosť, že nezamestnanosť Rómov neustále rastie a v niektorých prípadoch prevyšuje 80%.

12. Výbor je osobitne znepokojený faktom, že minimálna mzda nestačí zabezpečiť slušný životný štandard pracovníkom a ich rodinám.

13. Výbor je znepokojený pretrvávajúcim veľkým rozdielom medzi mzdami mužov a žien, keď podľa Štatistického úradu SR sú mzdy žien vo všeobecnosti o 25% nižšie ako u mužov.

14. Vzhľadom k tomu, že žiadne štrajky sa v zmluvnej krajine neuskutočnili, výbor považuje vnútroštátne legislatívne opatrenia za príliš reštriktívne.

15. Výbor zaznamenáva so znepokojením, že napriek prijatým legislatívnym opatreniam v oblasti domáceho násillia, tento problém pretrváva a je rozšírený.

16. Výbor je znepokojený pretrvávajúcim problémom obchodovania so ženami, takisto ako aj sexuálnym zneužívaním žien a detí v zmluvnej krajine.

17. Výbor je hlboko znepokojený vysokou mierou spotreby tabakových výrobkov a fajčenia ako aj vysokou spotrebou alkoholu medzi dospelými.

18. Výbor vyjadruje nespokojnosť s nízkym počtom zapísaných rómskych detí na základných školách a s vysokým počtom rómskych detí, ktoré nedokončili stredoškolské vzdelanie.

E. Návrhy a odporúčania

19. Výbor odporúča vypracovať a implementovať podrobný Národný akčný plán na ochranu a presadzovanie ľudských práv v zmysle odporúčania čl. 71 Viedenskej deklarácie a Akčného programu prijatého v roku 1993. Výbor žiada zmluvnú stranu zahrnúť kópiu Národného akčného programu ako aj informáciu o jeho implementácii do nasledujúcej periodickej správy.

20. Výbor odporúča, aby zmluvná strana Paktu vzala na vedomie záväzky z neho vyplývajúce pri formulovaní politík v oblasti sociálneho blahobytu, bývania, zdravia a vzdelávania.

21. Výbor odporúča, aby zmluvná strana do svojej politiky v oblasti Oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA) zapracovala problematiku ľudských práv vrátane hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv.
22. Výbor nalieha na zmluvnú stranu, aby prijala konkrétne opatrenia vrátane podrobného antidiskriminačného zákona v súlade s čl. 2 ods. 2 Paktu na boj a odstránenie diskriminácie menších, obzvlášť Rómov.
23. Výbor žiada zmluvnú stranu poskytnúť v nasledujúcej periodickej správe podrobné informácie o vládnych programoch a o opatreniach prijatých k zvýšeniu efektívnosti implementácie právnych predpisov, týkajúcich sa rovnosti mužov a žien vrátane zastúpenia žien na rôznych stupňoch výkonnej moci i vo verejnej správe.
24. Výbor vyzýva zmluvnú stranu prijať efektívne opatrenia, ako aj zvýšiť zdroje, ktoré povedú k zníženiu nezamestnanosti, najmä žien, Rómov a ostatných znevýhodnených a zraniteľných skupín, osobitne vo vidieckych oblastiach.
25. Výbor vyzýva zmluvnú stranu zabezpečiť, aby minimálna mzda umožnila pracujúcim a ich rodinám slušný životný štandard.
26. Výbor nalieha na zmluvnú stranu, aby implementovala nedávno prijaté efektívne opatrenia, ktoré zabezpečia rovnakú mzdu za rovnakú prácu a umožnia znížiť mzdové rozdiely medzi mužmi a ženami.
27. Výbor odporúča zmluvnej strane revidovať platné právne predpisy, týkajúce sa práva na štrajk v súlade s článkom 8 Paktu a príslušných dohovorov Medzinárodnej organizácie práce.
28. Výbor žiada zmluvnú stranu poskytnúť podrobnú informáciu o Národnom programe boja proti chudobe a sociálnej exklúzii a o Národnom programe sociálnej ochrany. Výbor nalieha na zmluvnú stranu aby do jej stratégie boja proti chudobe plne začlenila ľudské práva vrátane hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv, pričom jej dáva do pozornosti Vyhlásenie Výboru o chudobe, ktoré bolo prijaté 4. mája 2001.
29. Výbor vyzýva zmluvnú stranu, aby dodržiavala platné právne predpisy týkajúce sa domáceho násillia a aby prijala vhodné preventívne opatrenia, ktoré umožnia poskytnúť obetiam domáceho násillia požadovanú pomoc.
30. Výbor nalieha na zmluvnú stranu, aby prijala účinné opatrenia vrátane regionálnej spolupráce v boji proti obchodovaniu so ženami a tiež preventívne programy na boj proti sexuálnemu zneužívaniu žien, mladistvých a detí.
31. Výbor vyzýva zmluvnú stranu prijať efektívne opatrenia vrátane uskutočnenia verejných kampaní na zníženie počtu fajčiarov a k zníženiu spotreby alkoholu.
32. Výbor žiada zmluvnú stranu poskytnúť v jej druhej periodickej správe informácie o duševne chorých, aký počet z nich je hospitalizovaných, aké zariadenia majú k dispozícii a tiež poskytnúť informácie o právnej ochrane pacientov proti zneužívaniu a zanedbávaniu.

33. Výbor nalieha na zmluvnú stranu aby zintenzívnila svoje úsilie smerujúce k zlepšeniu školskej dochádzky rómskych detí, osobitne na základných školách a viac sa venovala problému neukončenia ich stredoškolského štúdia. Výbor tiež odporúča zmluvnej strane zhromaždiť a spracovať údaje podľa rodového a etnického pôvodu ako uvádza „Všeobecná správa Výboru č. 13“ a tieto potom zahrnúť do nasledujúcej periodickej správy.

34. Výbor nabáda zmluvnú stranu, aby zabezpečila vzdelávanie v oblasti ľudských práv na školách všetkých stupňov a zvýšila informovanosť o ľudských právach vrátane hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv medzi štátnymi úradníkmi a sudcami.

35. Výbor žiada zmluvnú stranu aby distribuovala tieto záverečné odporúčania do všetkých oblastí spoločnosti a aby boli s nimi oboznámení aj štátni úradníci a sudcovia a aby informovala Výbor v druhej periodickej správe o všetkých krokoch, ktoré sa podnikli na ich implementáciu. Výbor nabáda zmluvnú stranu, aby pri príprave nasledujúcej správy spolupracovala s mimovládnyimi organizáciami a s ostatnými členmi občianskej spoločnosti.

36. Výbor žiada zmluvnú stranu predložiť druhú periodickú správu do 30. júna 2007.